

Міністерство освіти Республіки Молдова
Агенція з курикулуму та оцінювання

РЕСПУБЛІКАНСЬКА ОЛІМПІАДА З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ – 2017
10 клас

Прочитайте уважно текст і виконайте завдання.

Тепер для Маланки настали кращі часи. Андрій був при роботі і хоч не весь заробіток приносив додому, а все ж голодні вони не сиділи. З Андрієм вона рідко й стрічалась, бо він ходив лиш на нічну зміну, а удень спав, або блукав десь удвох з Хомою. Маланка з Гафійкою теж заробляли, і дні їм минали на чужій ниві. Проте Маланка не мала спокою. Чутки про землю ожили з весною, наче посходили з зіллям укупі і з ним розростались. Дарма, що разом з клунками насіння вона кинула в порохової колишні надії; вони тепер знову прохались до її серця. Із уст в уста, од хати в хату, з села в село – котилась радість: будуть землю ділити. Хто сказав перший і хто останній – ніхто не питав. Чутки пливли як хмари, самі собою, носились в повітрі, мов пил з квіток в час красування ниви.

- Чули? будуть землю ділити.
- Обдарують людей. Минуться злидні.
- Земля вже наша. Скоро почнуть ділити.
- Навіть пани гомонять: оддаймо землю.
- Пани? Не вірте.
- Аякже!
- Звісно, бояться.

В Маланки очі блищали.

А тут – сама земля подає голос.

Співає Маланці колос, сміється лука ранніми росами, дзвоном коси, кличуть городи синім сочистим листом, тучна земля диха на неї теплом, як колись мамині груди.

А на той голос подає голос Маланчине серце, обзиваються руки, сухі і чорні, що силу віддали землі і в себе взяли від неї силу.

Часом, серед роботи, вона ставала і оглядала землю.

Котились низом ниви, стелились горбами, повні, свіжі, багаті, та все чужі. Скільки оком захопиш, кінця-краю немає. А все чужі. І навіть не людські, а панські. Нащо йому? Куди все подіне?

Серце боліло дивитись, а вже поле потиху шептало і потішало:

«Не журися... поділять... поділять»...

Думи про землю будили Маланку по ночах. Вона прокидалась, вся зрошена потом, тривожна. Їй раптом здавалось, що се неможливе. Не оддасть свого добра багач мужикові ніколи, ніколи. У нього гроші, у нього сила, а що в мужика? Чотири кінці – руки та ноги. Нічого з того не вийде, все буде, як було: довіку буде убогий на чужім марнувати свою силу, до домовини не зазнає Маланка кращої долі, зносить Гафійка красу і літа по наймах, зчорніє, зів'яне на чужій праці, як її мати. Тільки й землі твоєї буде, що лопатою згорнуть на груди.

Холодним потом обливалась Маланка, вся терпла і гострим оком вдивлялась у пільму, наче питала: як буде? Але ніч темна, сліпа і глуха: вона вміє тільки мовчати. Тимчасом сподом, потай од холодної думки, ворушилася тепла, маленька і добра. Вона щось шепотіла Маланці і вела за собою на поле.

Хвилює на сонці нива, та божа постіль, льон процвітає синьо, сказав би – небо задивилось в озерце, на сіножаті – віз. Гафійка годує дитину, а друге біля Маланки: «бабо!..». І все те – родюча нива, віз, коні, кубло, – все те своє, рідне, з серцем зрослося. «Що ж се я вбралась сьогодні у сап'янці червоні, наче у свято... бач, процвітають на ниві, неначе мак»...

1.	Спираючись на текст, дайте відповіді на питання одним складним реченням:	L	L
	а) Чому для Маланки настали кращі часи?	0	0
	_____	1	1
	_____	2	2
	б) Що не давало спокою Маланці?	L	L
	_____	0	0
	_____	1	1
	_____	2	2
	в) Чому Маланка прокидалася по ночах тривожна, вся зрошена потом?	L	L
	_____	0	0
_____	1	1	
_____	2	2	
2.	Доберіть і запишіть назву, яка відповідає темі прочитаного уривку.	L	L
	_____	0	0
	_____	1	1
	_____	2	2
3.	Запишіть подані сполучення слів, замінивши виділені слова синонімами з тексту:	L	L
	Незабаром почнуть ділити – _____	0	0
	Соковитим листом – _____	0,5	0,5
	Не віддасть селянину – _____	1	1
	Не сумуй ... поділять – _____	1,5	1,5
	_____	2	2
4.	До виділених слів самостійно доберіть і запишіть антоніми:	L	L
	Сиділи гоłodні – _____	0	0
	Котилась радість – _____	1	1
	Не оддасть багач – _____	2	2
	Вона прокидалась – _____	3	3
	_____	4	4
5.	Впишіть по два приклади трьох різних видів тропів (художніх засобів), використаних М. Коцюбинським у наведеному уривку. Поясніть одним реченням роль будь-якого з них.	L	L
	1. _____	0	0
	_____	1	1
	_____	2	2
	2. _____	L	L
	_____	0	0
_____	1	1	

	_____	2	2
	3. _____	L	L
	_____	0	0
	_____	1	1
	_____	2	2
	_____	L	L
	_____	0	0
	_____	1	1
	_____	2	2
	_____	3	3
6.	Поясніть значення фразеологізмів. Задирати носа – _____ Хоч в око стрельни – _____ Як п'яте колесо до воза – _____ Хоч з лица воду пий – _____	L 0 1 2 3 4	L 0 1 3 2 4
7.	Запишіть слова, знявши ризку. До/побачення, будь/ласка, без/сумніву, будь/хто, будь/із/ким, біло/сніжний, північно/західний, с/покон/віку, час/від/часу, що/духу. _____ _____ _____ _____	L 0 1 2 3 4 5	L 0 1 2 3 4 5
8.	На місці крапок вставте, де потрібно, пропущені літери, апостроф, запишіть слова, знімаючи ризки. Давн..., зна...ома й бли...ьке слово. Це не той сірий жорсток...й клопоть, що як п...явка тягне з людини сили, а сам родит... будяк; це щось чарівне, пр...надне, що одвіку манить стомлену душу, п...р...ливається, грає на сонці як мрія, як щось не/вимовне _____, од чого змінилася... б доля і вище піднялися би води жит...я понад бер...гами. Маланка пішла на поле. Припала вухом до б...збережної ниви, як чайка грудьми до моря, і слуха, як стиха луцить...ся зерно з перестиглого колоса, м...яко пада на землю, як плаче нива золотими сл...озами. Їй жалко, не/мов _____ д...тину, хоч воно й панське. Стає на коліна, розгортає стебло і збирає червоні зерна так обережно, ніжно, любовно, наче н...мовлятко виймає з купелі. Хлібець св...ятий! (За М. Коцюбинським).	L 0 0,25 0,5 0,75 1,25 1,5 1,75 2 2,25 2,5 2,75 3 3,25 3,5 3,75 4 4,25 4,5 4,75 5	L 0 0,25 0,5 0,75 1,25 1,5 1,75 2 2,25 2,5 2,75 3 3,25 3,5 3,75 4 4,25 4,5 4,75 5
9.	Вставте, де потрібно, пропущені розділові знаки. Земля!	L 0 0,25	L 0 0,25

	<p>Бренькнуло слово, як висока струна і настроїло серце. Земля дар божий як повітря як сонце... Маланка подумала "Яка ти розкішна земле. Весело засівать тебе хлібом прикрашать зелом завітчать квітами. Весело оброблять тебе. Тільки тим недобра що не горнешся до бідного. Для багатого пишаєшся красою багатого годуєш зодягаєш а бідного приймаєш лише в яму... Але пождіть, пождіть! Ще дочекають наші руки обробляти свої ниви свої городи свої садки... Поділять тебе земле, ой поділять. Ох, боже, боже, хоч на старість зазнати того щастя – дитину свою вивести в люди... (За М. Коцюбинським).</p>	0,5 0,75 1,25 1,5 1,75 2 2,25 2,5 2,75 3 3,25 3,5 3,75 4	0,5 0,75 1,25 1,5 1,75 2 2,25 2,5 2,75 3 3,25 3,5 3,75 4
10.	<p>Відредагуйте речення.</p> <p>1. Не дивлячись на труднощі сьогодення, у нас построїли нову школу.</p> <hr/> <hr/> <p>2. До цього у нас було два старих учбових корпуса, де ми вчилися і проводили всі міроприємства.</p> <hr/> <hr/> <hr/> <p>3. На прошлій неділі в нашій школі запровадили самоуправління і кожен клас по череді був діжурним по столовій.</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	L 0 1 2 L 0 1 2 3 L 0 1 2 3 4 5	L 0 1 2 3 L 0 1 2 3 L 0 1 2 3 4 5

11.	<p>Обведіть кружечком літеру, що позначає правильну відповідь.</p> <p>1. Прочитаний текст є фрагментом з твору М. Коцюбинського:</p> <p>А. «Кони не винні» Б. «Fata Morgana (З сільських настроїв)» В. «Intermeccіo»</p> <p>2. Твір за жанром:</p> <p>А. Повість Б. Історичний роман В. Оповідання</p>	L 0 1 L 0 1	L 0 1 L 0 1
12.	<p>Як ви розумієте назву твору М. Коцюбинського «Fata Morgana (З сільських настроїв)». Дайте відповідь 2-3-ма реченнями.</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	L 0 1 2 3 4	L 0 1 2 3 4
13.	<p>Установіть відповідність між твором та його героями, з'єднавши стрілочками відповідні рядки.</p> <p>М. Коцюбинський «Тіні забутих предків» Панночка, стара пані, лікар, Устина, Прокіп</p> <p>І. Нечуй-Левицький «Кайдашева сім'я» Іван Палійчук, Марічка Гутенюк, Палагна, Юра</p> <p>Марко Вовчок «Інститутка» Омелько, Маруся, Карпо, Лаврін, Мотря, Мелашка</p>	L 0 1 2 3	L 0 1 2 3
14.	<p>Напишіть листа до одного з улюблених героїв твору, який ви вивчали у 10-му класі (5–6 речень).</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>		
16.	<p><i>Запишіть відомі вам свята зимового календарного циклу українського народу (щонайменше 5).</i></p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	L 0 1 2 3 4 5	L 0 1 2 3 4 5
17.	<p><i>Назвіть народні тваринні символи України (щонайменше 5). Поясніть значення двох із них.</i></p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	L 0 1 2 3 4 5 6 7	L 0 1 2 3 4 5 6 7

Загальна кількість балів – _____

Члени комісії:

1. _____

2. _____